

Leefbaarheids-
alliantie **Gelderland**

Programma van de
Leefbaarheidsalliantie Gelderland
2021-2024

Arnhem, november 2020

Opgesteld door de alliantiepartners

Inleiding

In dit document geven we weer hoe we als Leefbaarheidsalliantie Gelderland willen bijdragen aan het beleidsprogramma leefbaarheid 'Verbonden met je buurt' van de Provincie Gelderland voor de periode 1-1-2021 tot en met 31-12-2024.

Het doel van het programma Leefbaarheid is het versterken van de (sociale) verbondenheid en inclusie op dorps- en wijkniveau. Inclusie is voor de provincie een belangrijk streven. Daarbij gaat het erom dat iedereen mee kan doen, ongeacht afkomst, gender, seksuele oriëntatie, religie, leeftijd, beperking of sociaaleconomische achtergrond (Coalitieakkoord Gelderland).

Ruimtelijke en sociale opgaven gaan hierbij vaak hand in hand en zijn aan elkaar verbonden.

De Leefbaarheidsalliantie Gelderland is in de vorige beleidsperiode opgericht. Op verzoek van de Provincie kwamen de Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland (DKK), Plattelands Jongeren Gelderland (PJG), Spectrum, partner met elan en Zorgbelang Inclusief tot de invulling en uitvoering van één programma Leefbaarheid. De keuze voor het bijeenbrengen van onze organisaties is gebaseerd op het feit dat we als organisaties samen een provinciaal dekkend netwerk van relaties hebben en complementaire expertise, zodat we hiermee effectief bijdragen aan de stimulering van leefbaarheid in Gelderland. In ruim drie jaar tijd hebben we meer dan 1.500 inwonersinitiatieven ondersteund. Door Provinciale Staten is een motie aangenomen om uiterlijk in 2022 te evalueren of de Leefbaarheidsalliantie na 2024 uitgebreid zou moeten worden met andere organisaties. Een extern bureau zal dit onderzoek uitvoeren en wij zullen daar graag onze medewerking aan verlenen.

De Leefbaarheidsalliantie Gelderland richt zich vooral op de ondersteuning van inwoners (organisaties) bij het starten of continueren van hun initiatieven die de sociale cohesie versterken. Naast de individuele ondersteuning van initiatieven is de Leefbaarheidsalliantie Gelderland verantwoordelijk voor het (groepsgewijs) delen van kennis over en voor inwonersinitiatieven en het verbinden van (mogelijke) initiatieven zodat deze elkaar kunnen inspireren en van elkaar kunnen leren. De inzet van de alliantie verbreedt zich steeds meer tot de ondersteuning van inwonersinitiatieven die de sociale cohesie versterken en die raakvlakken hebben met doelen van andere provinciale programma's, zoals bijvoorbeeld sport, cultuur, natuur, energietransitie en wonen. Daarbij zetten we als alliantie in op een integrale en ontwikkelingsgerichte benadering van de opgaven in dorpen, wijken en regio's.

Monitoring van de impact van de initiatieven behoort steeds nadrukkelijker tot de focus en het arsenaal van ons handelen. Naar aanleiding van de monitoring zullen we trends in beeld brengen. In onze periodieke rapportages zal dit een vast onderdeel vormen.

In gesprekken die gevoerd zijn met Gelderse gemeenten en met inwoners is gebleken dat zij de ondersteuning van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland aan inwonersinitiatieven breed waarderen. Deze dienstverlening willen wij als vier partners in de Leefbaarheidsalliantie Gelderland samen met de Provincie de komende jaren graag continueren en verder uitbouwen. De Leefbaarheidsalliantie Gelderland zal de – nog in te richten – provinciale loketfunctie voor inwoners en de communicatie hierover in de komende periode verder oppakken.

Uitgangspunten beleidsprogramma leefbaarheid provincie Gelderland

In de analyse die ten grondslag ligt aan het beleidsprogramma is aandacht voor de groeiende verschillen in de samenleving, het toenemend belang van ontmoetingsplekken en het gegeven dat inwonersinitiatieven een belangrijke plek in de samenleving innemen. Dit leidt tot vier uitgangspunten in het nieuwe beleidsprogramma:

1. *Opgaven van de inwoners staan centraal.*

Vanuit het inwonersinitiatief als startpunt zoekt de provincie verbindingen met andere partijen in het dorp of de wijk en/of met andere relevante programma's binnen de provincie.

2. *Aandacht voor inclusie.*

Bij het ondersteunen van inwoners stimuleert de provincie inclusiviteit met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen, LHBTIQ+, armoede en eenzaamheid.

3. *Schaalniveau wijk en dorp.*

Maatschappelijke en ruimtelijke opgaven (op het gebied van ontmoeting, duurzaamheid, wonen, een gezonde en inclusieve leefomgeving, democratische vernieuwing en bereikbaarheid) zijn niet alleen vanuit overheidsperspectief maar juist ook vanuit de beleving van inwoners op wijk -en dorpsniveau sterk vervlochten. Dit maakt dat de provincie inzet op gebiedsgericht en integraal werken aan deze opgaven.

4. *Extra aandacht voor kwetsbare wijken en dorpen.*

Actieve inwoners nemen vaak een belangrijke rol op bij het inrichten van hun eigen leefomgeving. Er zijn in Gelderland veel inwonersinitiatieven, maar er zijn ook wijken en dorpen waar inwoners geen of weinig initiatief nemen. Dat zijn vaak wijken en dorpen waar urgente leefbaarheidsopgaven spelen die zich in de toekomst kunnen opstapelen.

Ons aanbod

Als Leefbaarheidsalliantie Gelderland onderschrijven wij deze vier uitgangspunten van harte. Ons brede netwerk en onze opgebouwde expertise willen we inzetten om uitvoering te geven aan het beleidsprogramma leefbaarheid. Daarom komen wij met dit voorstel voor een nieuw leefbaarheidsprogramma voor de periode 2021-2024.

Ons aanbod ondersteunt met name programmalijn 2 van het provinciale beleidsprogramma leefbaarheid: Ondersteuning en waardering van initiatieven en ontmoetingsplekken. Binnen die programmalijn zien wij verschillende thema's die expliciete aandacht behoeven en waarvoor we vijf themalijnen hebben ontwikkeld waarop we als Leefbaarheidsalliantie Gelderland willen samenwerken. Onder elke lijn hangen diverse onderwerpen, die elkaar raken en deels overlappen. Ons uitgangspunt is dat wij samen met inwoners integraal werken aan vraagstukken op het vlak van leefbaarheid.

Dat houdt in dat wij inwoners stimuleren om hun vragen en initiatieven te koppelen aan opgaven van hun wijk of buurt en daarbij aandacht hebben voor alle inwoners – juist ook voor hen die niet vanzelfsprekend (kunnen) meedoen. In onze ondersteuning hebben we nadrukkelijk aandacht voor de duurzaamheid van initiatieven: hoe levensvatbaar zijn ze op langere termijn?

En hoe kunnen we de impact van de initiatieven in beeld brengen?

Leefbaarheid heeft raakvlakken met o.a. ontwikkelingen op het sociaal domein, de omgevingswet, de energietransitie en nieuwe maatschappelijke vraagstukken die zich voordoen naar aanleiding van een actualiteit.

De lijst van onderwerpen kan in de loop van het programma worden uitgebreid om te kunnen aansluiten op de actualiteit. Daarmee kunnen we flexibel inspelen op wat nodig is naar aanleiding van nieuwe vragen van inwoners en maatschappelijke ontwikkelingen.

Zo hebben we vanzelfsprekend oog voor de ontwikkelingen rondom en gevolgen van covid-19. Denk hierbij aan thema's als armoede en eenzaamheid maar ook aan de economische consequenties voor inwonersinitiatieven en ontmoetingsplekken. Deze crisis heeft effect op de ondersteuningsvragen van bewonersinitiatieven en derhalve op de wijze van werken als Leefbaarheidsalliantie Gelderland. Daarnaast zoeken we creatief naar andere werkvormen passend binnen de dan geldende RIVM-richtlijnen.

Themalijn 1: Ondersteunen van inwonersinitiatieven (Kennis, Inspiratie, Communicatie, Evaluatie)

Doelstellingen

De centrale doelstelling van het programma van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland is het stimuleren van bewonersinitiatieven die de leefbaarheid in Gelderland versterken. Het doel van Themalijn 1 is bewoners ondersteunen met kennis en vaardigheden, die hen beter in staat stellen om gezamenlijke initiatieven op te zetten en uit te voeren. Inwoners leren samen, met en van elkaar. Bewoners kunnen in elke fase een vorm van ondersteuning krijgen. Wij leggen verbindingen en stellen gewenste expertise beschikbaar. Wij ontwikkelen verbindende netwerken en maken deze bekend, onderhouden contacten met kennisnetwerken en regionale netwerken, bieden begeleiding en deskundigheidsbevordering, beheren een kennisbank, dragen bij aan impactmeting en stimuleren 'een leven lang leren'. Wij faciliteren de uitwisseling van kennis en kunde op alle niveaus en het gebruik maken van sociaal kapitaal, waaronder inwoners met ervaringskennis op een grote diversiteit aan onderwerpen.

Prestaties en resultaten

1.1 Kennisbevordering en -uitwisseling, ervaringskennis en goede voorbeelden bundelen en ontsluiten

Door middel van diverse activiteiten zoals kennissessies, workshops, trainingen, het Zomercongres, de After Summer School en het Plattelandsparlement, bieden we inwoners mogelijkheden om zich in een veelheid aan onderwerpen te bekwaamen. Ook via de kennisbank, filmpjes, infographics, webinars, podcasts, blogs en artikelen delen we de inspirerende voorbeelden en de kennis van

inwonersinitiatieven en ontsluiten deze voor een breed publiek. We zoeken een mooie mix tussen online en offline activiteiten. We verbinden initiatieven in heel Gelderland via netwerken en kennisdeling. Binnen de alliantie delen we kennis zodat alle collega's goed geïnformeerd en geëquipeerd zijn voor hun bijdrage aan het leefbaarheidsprogramma.

We zorgen ervoor dat de beschikbare kennis en aangeboden activiteiten goed vindbaar en toegankelijk zijn door de inzet van diverse communicatiekanalen en door een goede zichtbaarheid in de sociale media. Hierbij is steeds duidelijk dat onze werkzaamheden mogelijk zijn door de bijdragen van de Provincie Gelderland. Indien gevraagd leveren we ook een bijdrage vanuit onze kennis van en ervaring met inwonersinitiatieven aan bijeenkomsten die door de Provincie worden georganiseerd. De Leefbaarheidsalliantie Gelderland zijn 'het hoofd en de handen' in de samenleving; trends en signalen kunnen gedeeld worden met de Provincie Gelderland.

We zijn de ogen en oren, hart en handen op het vlak van leefbaarheid in de Provincie Gelderland. Tevens zijn we een belangrijke partner die gevraagd en ongevraagd trends en ontwikkelingen zal signaleren en adviezen op gebied van leefbaarheid kan geven aan de provincie.

1.2 Aanreiken van methoden en instrumenten en bijdragen aan kennisontwikkeling

Als initiatieven behoefte hebben aan een specifieke aanpak, kunnen wij hen ondersteunen door methoden en instrumenten aan te reiken. Dit zijn deels bestaande (al dan niet door ons ontwikkelde) methodieken, zoals participatiemethoden, deep democracy, dorpsontwikkelingsplan, toegankelijkheidstoets en vitaliteitsscan. Als het nodig is, zullen we ook nieuwe methodieken ontwikkelen of ontsluiten. Maatwerk is het uitgangspunt om vraaggericht te ondersteunen. We werken hierin graag samen met de provinciale en landelijke kennispartners zoals hogescholen, universiteiten, Movisie, LSA Bewoners, LVKK, Nederland Zorgt Voor Elkaar, Dorpshuizen.nl, NOV – Platform vrijwillige inzet.

Ook werken we samen met kennisinstellingen en maatschappelijke partners aan onderzoek en leergemeenschappen. Hierdoor ontwikkelen we niet alleen kennis voor en door de praktijk maar ook overstijgende kennis over inwonerparticipatie in maatschappelijke vraagstukken.

1.3 Inzicht in de stand van zaken: impact van leefbaarheidsinitiatieven

Wij ondersteunen en activeren inwonersinitiatieven om hun doelen te bereiken en te monitoren welke impact ze hebben. Leidraad voor de doelformulering en monitoring kunnen de Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn, met daarbinnen aandacht voor geluk en welbevinden.

Verschillende methodieken die voortdurend verder ontwikkeld worden – waaronder de MAEX – maken de maatschappelijke impact zichtbaar. Vanuit de Leefbaarheidsalliantie Gelderland bieden we methodieken en ondersteuning bij de monitoring van maatschappelijke impact. In nauwe samenwerking met de Provincie Gelderland dragen we bij aan het ontwikkelen en toepasbaar maken van methoden om de maatschappelijke impact van inwonersinitiatieven in beeld te brengen.

Daarnaast leveren we een bijdrage aan de monitoring van het provinciale programma leefbaarheid. Ook evalueren we jaarlijks onze eigen inzet en bijdrage aan de ondersteuning van inwonersinitiatieven en maken dit zichtbaar in onze rapportages.

1.4 Loketfunctie en helpdesk

Onze ambitie is om het loket en de expert te zijn op het gebied van leefbaarheid in Gelderland. Wij hebben een eigenstandige rol om inwoners van Gelderland te ondersteunen bij hun leefbaarheidsinitiatieven. We zijn laagdrempelig benaderbaar om te sparren en te adviseren bij o.a. vragen over subsidies en fondsen. Wij zorgen ervoor dat iedereen die op het vlak van leefbaarheid actief is of wil zijn ons kan vinden, snel antwoord krijgt en weet wat we te bieden hebben. Hiertoe zetten we verschillende communicatiekanalen in, onderhouden we contacten met netwerken en partijen in de regio, hebben we een toegankelijke website en kennisbank, zijn we zichtbaar op sociale media en hebben een infrastructuur die vragers snel in contact brengt met de adviseurs van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland.

Wij willen als Leefbaarheidsalliantie Gelderland een belangrijke rol vervullen in de toegang naar financiële ondersteuning. De afgelopen periode heeft laten zien dat Het gezamenlijke voorgesprek met het initiatief en een ambtenaar van de Provincie en een adviseur van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland werkt drempelverlagend. Na de overdracht van de provinciale regeling voor inwonerinitiatieven naar het Oranjefonds zal er van provinciale kant geen voorgesprek met initiatiefnemers meer plaatsvinden. Hiermee wordt de rol voor de adviseurs van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland belangrijker.

De initiatiefnemers krijgen adviezen die hun aanvragen sterker maken en de kans op honorering vergroten. Bovendien worden in deze gesprekken de verbindingen gelegd naar regelingen op thema's als toegankelijkheid, duurzaamheid, sport, wonen en andere relevante provinciale regelingen waar inwoners een beroep op kunnen doen.

De Provincie Gelderland kiest voor de komende periode voor een samenwerking met het Oranje Fonds. Voor de komende periode maken we afspraken over een goede afstemming tussen de Leefbaarheidsalliantie Gelderland en het Oranje Fonds. Daarnaast richten we de loketfunctie in i.s.m. – en op verzoek van – de Provincie Gelderland en het Oranjefonds.

Themalijn 2: Dorpshuizen¹, ontmoetingsplekken & maatschappelijk vastgoed

Doelstellingen

Wij zetten in op een integrale aanpak van zowel binnen- als buitenvoorzieningen op dorps-/wijkniveau waarbij samenhang en afstemming centraal staan. Deze voorzieningen moeten op het betreffende dorp/de wijk zijn afgestemd en door de inwoners van dorpen/wijk zelf geëxploiteerd kunnen worden. Daarbij is het van belang de bereikbaarheid van voorzieningen (regionaal en lokaal) te vergroten, het beheer en de exploitatie van voorzieningen (lokaal) te verbeteren.

Inwoners worden direct betrokken bij lokale vraagstukken van (her-)inrichting en innovatie.

Voor leegkomend/leegstaand vastgoed wordt bij voorkeur een nieuwe bestemming gevonden met nauwe betrokkenheid van de inwoners. Een belangrijk neven doel is dat in de maatschappelijk vastgoeddiscussie, naast het financiële kader, draagvlak en programmering een belangrijke plaats innemen. Vanuit onze ervaring weten we dat samenwerking, programmering en procesbegeleiding essentieel zijn om concurrentie tussen gebouwen te voorkomen. Algemeen belang prevaleert boven het eigen belang (eigen identiteit) van een vereniging of organisatie. Privatisering van accommodaties en het vormen van dorps- of wijkcoöperatie kunnen in dit proces meegenomen worden om lokaal eigenaarschap te bevorderen.

Prestaties/resultaten

2.1 Visie- en planontwikkeling

We ondersteunen initiatiefnemers bij het ontwikkelen van een visie op het beter benutten van maatschappelijk vastgoed gekoppeld aan de opgaven van het dorp/de wijk op andere vlakken (bijvoorbeeld energietransitie, tegengaan van verstening en verhitting, verbeteren mogelijkheden voor ontmoeten, werk en vrije tijd).

Het vergroten van de bereikbaarheid en toegankelijkheid van lokale en regionale voorzieningen en het verbeteren van de mobiliteit zijn nadrukkelijk onderdeel van de planontwikkeling.

We geven goede voorbeelden een podium en zorgen voor inspiratie en uitwisseling voor besturen van gemeenschapsvoorzieningen en ontmoetingsplekken verspreid door heel Gelderland.

2.2 Verbindingen leggen

We versterken lokale initiatieven voor het tot stand brengen van nieuwe (speel)natuur, ontmoetings- en speelplekken en andere faciliteiten die voor de leefbaarheid van dorp of wijk van belang zijn.

Wij stimuleren initiatiefnemers om (nieuwe) verbindingen te leggen waardoor het draagvlak en commitment worden vergroot en de accommodaties beter worden benut. Dit komt de exploitatie en de toekomstbestendigheid ten goede.

2.3 Toekomstbestendig organiseren

Onze ondersteuning en advisering is erop gericht om voor dorpshuizen en ander maatschappelijk vastgoed (inclusief kerken) toekomstbestendige oplossingen te vinden die op een breed draagvlak

¹ De term dorpshuizen wordt in dit document als een begrip voor alle ontmoetingsplekken gebruikt, daaronder vallen ook Kulturhusen, wijkcentra, Multifunctionele accommodaties (MFA's), buurthuizen en dergelijke.

steunen. Ook adviseren we de organisaties die de voorzieningen beheren om een organisatievorm, structuur en financiering te realiseren die toekomstbestendig is (bijv. dorpscoöperatie).

2.4 Praktische ondersteuning

Naast advies en ondersteuning op het gebied van visieontwikkeling, nieuwe verbindingen en toekomstbestendig organiseren bieden we een aantal praktische instrumenten aan voor het verbeteren en vernieuwen van dorpshuizen en ontmoetingsplekken. Het gaat hierbij zowel om programmering als om beheer, inrichting en onderhoud.

Gecombineerd met subsidieregelingen en financiering via fondsen bieden we bijvoorbeeld vitaliteitsscans om de duurzaamheid te verbeteren en toegankelijkheidsscans om de toegankelijkheid te verbeteren.

Themalijn 3: Dorps-, buurt- en wijkontwikkeling en uitvoering (*integrale aanpak*)

Doelstellingen

Inwoners worden gestimuleerd om een eigen plan te ontwikkelen voor de ontwikkeling van hun dorp, wijk of buurt. In die plannen worden naast sociale verbondenheid ook andere opgaven van hun leefomgeving aangepakt. Denk hierbij aan: armoede, eenzaamheid, duurzaamheid, gezonde en groene leefomgeving, vrijkomende agrarische bebouwing, mobiliteit, biodiversiteit, landschap, wonen.

In 'Dorpendeals' maken Gelderse inwoners, gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de Provincie Gelderland nieuwe samenwerkingsafspraken om te werken aan de (sociale) verbondenheid van een wijk of dorp. Deze Dorpendeals komen in principe tot stand op basis van een lokaal initiatief en zijn een middel om in de toekomst verdergaande afspraken te maken om tot uitvoering te komen. Als Leefbaarheidsalliantie Gelderland willen wij inwoners ondersteunen in deze processen. In samenwerking met de Provincie zullen we komende jaren zoeken naar een passende invulling van de rol van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland in de vorming van een dorpen-/wijkendeal.

Prestaties/resultaten

3.1 Visie- en planontwikkeling

We ondersteunen initiatiefnemers bij het ontwikkelen van een visie en plannen vanuit een integrale aanpak. Daarin staan de opgaven van het dorp/de wijk centraal en worden slimme verbindingen gezocht tussen het versterken van sociale cohesie en de aanpak van andere vraagstukken en ontwikkelingen zoals de energietransitie, tegengaan van verstening en verhitting, natuur en landschap, verbeteren mogelijkheden voor passend en betaalbaar wonen, ontmoeten, werk en vrije tijd, aanpak van armoede en eenzaamheid. Toegankelijkheid en inclusiviteit zijn altijd onderdeel van de visie en plannen.

Naast inhoudelijke kennis op het gebied van genoemde onderwerpen bieden we methodieken voor participatie in meer kwetsbare wijken en dorpen, zoals bijvoorbeeld de inzet van ervaringskennis. We zoeken samenwerking met de verbrede expertpool van SteenGoed Benutten en leggen dwarsverbanden met deze en andere provinciale programma's en ondersteuningsorganisaties.

3.2 Ondersteunen inwoners bij Dorpendeals

De Leefbaarheidsalliantie Gelderland ondersteunt inwoners om een dorpendeal tot stand te brengen. Dit doen we bijvoorbeeld door het ondersteunen en activeren van dorpen, wijken en het buitengebied bij het formuleren van een gedragen visie, bijvoorbeeld in een dorpsontwikkelingsplan. Daarnaast kunnen wij inwoners ondersteunen bij de volgende stappen richting een dorpendeal en bij de uitwerking hiervan. Voor ons is cruciaal dat de Dorpendeals participatie van zoveel mogelijk inwoners in een wijk of dorp bevorderen. Wij brengen de mogelijkheden van thematische en vraaggerichte dorpendeals actief onder de aandacht van inwoners. Daarnaast zien we als alliantie een activerende functie in het signaleren en agenderen van thema's en vragen die kunnen leiden tot een dorpendeal.

3.3. Praktische ondersteuning

Als Leefbaarheidsalliantie Gelderland zetten wij een basisaanbod neer voor de inwoners van Gelderland die gedurende een korte periode ondersteuning nodig hebben bij het starten of juist continueren van hun initiatieven die de sociale cohesie versterken. Ook zijn wij als alliantie in beeld als blijkt dat vernieuwing niet vanzelf tot stand komt, stagneert of de noodzakelijke opbouw van lokale netwerken achterwege blijft. Steeds vaker vragen initiatieven die de startfase voorbij zijn de nodige begeleiding om hun initiatief te consolideren. Dit betekent dat we hen helpen bij hun ondernemerschap, het ontwikkelen van verdienmodellen en het aansluiten bij het lokale netwerk van bijvoorbeeld ondernemers of welzijn.

Ook in de praktische ondersteuning werken we samen met andere provinciale programma's en ondersteuningsorganisaties.²

² Denk hierbij aan de Gelderse Sport Federatie, Natuur en Milieu Gelderland, Cultuur Oost, Rijnbrinkgroep, Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Regionaal Overleg Consumentenorganisaties Openbaar Vervoer (ROCOV), Stichting Erfgoed Gelderland

Themalijn 4: ondersteuning en waardering van vrijwilligers /actieve inwoners

Doelstellingen

Vrijwilligers – of beter gezegd: actieve inwoners – zijn de drijvende kracht achter de leefbaarheid van dorpen en wijken. Zonder hun inzet en deskundigheid zou er weinig van de grond komen.

Reden te meer om waardering te laten blijken, ondersteuning te bieden en met hen in gesprek te blijven. Als Leefbaarheidsalliantie Gelderland bieden we voor vrijwilligers diverse instrumenten, workshops, trainingen en mogelijkheden voor kennisuitwisseling om hen sterker te maken voor het werk dat ze leveren. Wij zoeken naar manieren om vrijwilligers in het zonnetje te zetten. We merken dat er veel druk ligt op vrijwilligers en zoeken naar vormen om hen te ontlasten. Een voorbeeld is re inzet van een dorps- of buurtcontactpersoon die deels betaald en deels op basis van vrijwillige inzet een belangrijke verbindingfunctie vervult voor het dorp. We ondersteunen dorpen en wijken bij het zoeken naar mogelijkheden voor de vergoeding van de inzet van de dorps- of buurtcontactpersoon. In het nieuwe programma Leefbaarheid zullen we als Leefbaarheidsalliantie Gelderland samenwerken met andere provinciale ondersteuningsorganisaties om het aanbod voor vrijwilligers breed beschikbaar te maken en beter af te stemmen.

Prestaties/resultaten

4.1 Duurzame inzet en behoud van vrijwillige energie

We bieden advies en ondersteuning aan dorpen, wijken en initiatieven over hoe zij de inzet van actieve inwoners slimmer kunnen benutten en hen daardoor duurzaam kunnen inzetten.

Adviezen betreffen bijvoorbeeld het anders organiseren en matchen van werkzaamheden en de mogelijkheden van inwoners die hun bijdrage willen leveren, het combineren van taken voor verschillende verenigingen, het inzetten van passende beloning en waardering. We ontzorgen besturen van stichtingen en verenigingen door samenwerking te stimuleren.

4.2 Diversificatie van besturen

Voor (aankomend) bestuurders van initiatieven, verenigingen, stichtingen, dorpen en wijken bieden we trainingen, kenniskaarten en maatwerkadviezen gericht op het anders organiseren van bestuurlijke activiteiten en het aantrekkelijk(er) maken voor andere actieve inwoners zoals jongeren of minderheden die niet vanzelfsprekend een bestuurlijke rol op zich nemen.

4.3. Toepassing wet- en regelgeving

Voor een juiste toepassing van wet- en regelgeving bieden we aan actieve inwoners verschillende instrumenten (bijvoorbeeld een evenementenscan met voorbeelddraaiboek), kenniskaarten, workshops en maatwerkadviezen. Met als resultaat dat hun kennis up-to-date is en hun werk lichter wordt.

Themalijn 5: Inclusie (iedereen doet mee)

Doelstellingen

Iedereen in Gelderland die mee wil doen, moet dit ook kunnen. Voor de Leefbaarheidsalliantie Gelderland is dit beginsel zodanig belangrijk dat wij ervoor pleiten om deze themalijn te programmeren naast de andere lijnen die verschillende instrumenten beschrijven. Naast het ondersteunen van initiatieven, agenderen en initiëren wij onderwerpen die het bevorderen van inclusie tot doel hebben.

Prestaties/resultaten

5.1 Ondersteuning van initiatieven op het gebied van armoedebestrijding

Armoede zorgt ervoor dat inwoners niet mee kunnen doen en raakt daarmee de inclusiviteit van onze samenleving. Het vergroot het gevoel van 'aan de kant' staan en niet kunnen participeren in onze maatschappij. We willen het taboe op armoede helpen doorbreken, de kracht van mensen in armoede zichtbaar maken en hun veerkracht vergroten, onder andere door ons aan te sluiten bij de Alliantie tegen kinderarmoede en het ondersteunen van initiatieven op dit terrein, zoals lokale voedsel- en kledingbanken.

5.2 Eenzaamheid

Eenzaamheid is een thema dat aan urgentie wint. De aanpak van eenzaamheid is maatwerk, waarbij wij dit van onderop aan willen vliegen. Veel inwonersinitiatieven zijn juist op dit thema gericht, maar dan op andere termen, bijvoorbeeld 'omzien naar elkaar'. Zowel bestaande als nieuwe initiatieven doen een beroep op onze ondersteuning. Zeker in tijden van crisis, zoals nu met Covid-19, zie je hoe belangrijk de bestrijding van het 'eenzaamheidsvirus' is. De Leefbaarheidsalliantie Gelderland heeft een aantal methodieken om inwoners hierin te ondersteunen, zoals bijvoorbeeld 'De Wondere Wijk', een krachtige methodiek om onverwachte ontmoetingen in de wijk tot stand te brengen.

5.3 Wie doen er nog niet mee?

Naast initiatieven actief op bovengenoemde thema's, zijn er nog veel meer verschillende thema's of groepen te identificeren die minder vanzelfsprekend meedoen. Deze groepen kunnen uiteraard ook een beroep doen op ondersteuning vanuit de Leefbaarheidsalliantie Gelderland. De afgelopen periode heeft echter uitgewezen dat deze groepen actiever moeten worden benaderd of opgezocht, om mede uitvoering te geven aan leefbaarheid. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan jeugd en jongeren, mensen met een beperking, kwetsbare ouderen, statushouders en mensen met een bi-culturele achtergrond, LHBTI.

We zoeken altijd naar maatwerk om deze groepen te bereiken. Soms direct en vaak via bestaande inwonersinitiatieven. Ook door ons brede netwerk, waaronder de leden van de Vereniging DKK en PJG, hebben wij diverse ingangen in heel Gelderland op lokaal niveau. Buurdorpen en wijken met meer ervaring met initiatieven kunnen hierin inspireren en helpen.

We hebben rondom deze thema's veel expertise in huis zowel in kennis, netwerken als participatiemethodieken en zoeken daarnaast naar samenwerking met andere organisaties zoals kerken, vluchtelingenwerk, ouderenbonden en jongeren-netwerken.

Organisatie van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland

In de afgelopen jaren is de samenwerking tussen de organisaties is samen de Leefbaarheidsalliantie Gelderland vormen gegroeid en versterkt. We weten beter dan vier jaar geleden welke expertise elk van ons in huis heeft en op welke terreinen we door samenwerking een meerwaarde aan de inwonersinitiatieven kunnen bieden.

In het programma leefbaarheid 2017-2020 hebben we de samenwerking georganiseerd in regioteams. In het nieuwe programma 2021-2024 stellen we voor om te werken met per themalijn een werkgroep bestaande uit collega's van de alliantiepartners die op dit thema actief en deskundig zijn. Per themalijn zal er een 'aanspreekpunt' zijn voor de stuurgroep en het provinciale team leefbaarheid. Het aanspreekpunt zorgt voor juiste, complete en tijdige informatie in de verantwoording middels rapportages.

De Stuurgroep is verantwoordelijk voor de afstemming met de gedeputeerde en het provinciale team leefbaarheid, voor de coördinatie van het programma leefbaarheid van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland en voor de activiteitenplannen en jaarrapportages.

Overzicht begroting Programma Leefbaarheid 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
PJG	€ 210.100	€ 216.403	€ 222.896	€ 229.582
DKK	€ 299.730	€ 308.722	€ 317.984	€ 327.523
Zorgbelang	€ 1.160.982	€ 1.195.811	€ 1.231.686	€ 1.268.636
Spectrum	€ 2.244.679	€ 2.312.019	€ 2.381.380	€ 2.452.821
Totaal	€ 3.915.491	€ 4.032.956	€ 4.153.944	€ 4.278.563

Budget verdeling per themalijn

Dit overzicht is op basis van 1 jaar (voor 2021)

Thema- lijn	Titel	Budget 2021									
		DKK	%	PJG	%	Spectrum	%	Zorgbelang	%	Totaal	%
1	Leren van Elkaar (Kennis, inspiratie, communicatie, evaluatie)	€ 89.162	29,7	€ 101.608	48,3	€ 748.461	33,3	406.344	35,0	€ 1.327.042	33,9
2	Dorpshuizen, ontmoetingsplekken en maatschappelijk vastgoed	€ 79.210	26,4	€ 10.601	5,1	€ 297.650	13,3	€ 116.098	10,0	€ 505.616	12,9
3	Dorps-, buurt- en wijkontwikkeling en uitvoering (integrale aanpak)	€ 65.253	21,8	€ 10.601	5,1	€ 737.624	32,9	€ 232.196	20,0	€ 1.054.152	26,9
4	Ondersteuning en waardering van actieve inwoners (vrijwilligers)	€ 43.411	14,5	€ 49.517	23,5	€ 188.906	8,4	€ 58.049	5,0	€ 348.936	8,9
5	Inclusie (iedereen doet mee)	€ 19.694	6,6	€ 33.781	16,1	€ 272.038	12,1	€ 348.295	30,0	€ 675.094	17,2
	Overig	€ 3.000	1,0	€ 3.992	1,9					€ 3.000	0,1
Totaal		€ 299.730	100,0	€ 210.100	100,0	€ 2.244.679	100,0	€ 1.160.982	100,0	€ 3.915.491	100,0

